

føler mig opfordret til at ville berøbe dem nogetsomhelst af den Understøttelse, de hidtil have faaet. Det har jeg ogsaa udtalt før i dette Thing og staar ogsaa forsaavidt ved det; men paa den anden Side kan det ikke nægtes, at disse Folkehøiskoler nu en Gang ere komne til at staa som et Stridens Væbne; det er uheldigt for dem; men jeg maa, uden at jeg førøvrigt vil indlade mig paa noget Angreb paa dem, sige, at ganske uden Skyld ere vedkommende Skoler virkelig ikke. Jeg hørte nok, at forskellige ærede Talere vilde, jeg vil ikke sige vadste dem rene, men gjøre dem saa uskyldige som muligt i politisk Henseende, men det kan man ikke. Det kan ikke nytte, at man kommer og siger til os: Skulde ikke en Høiskoleforstander have Lov til at reise rundt paa politiske Møder og udtale sig i nok saa yderliggaaende Benstrerretning, naar Universitetsprofessorer reise Landet rundt og udtaler sig i yderliggaaende Hvirretning. Hertil siger jeg: So det ved Gud han har, og paa Grund deraf vil der ikke blive vort et eneste Haar paa hans Hoved eller blive taget en eneste Skilling fra den Understøttelse, han ellers skulde have. Det er slet ikke Spørgsmaalet. Spørgsmaalet er, hvorvidt Politiken bringes ind i Skolen, hvorvidt han inden for sin Skoles Grændser holde sig borte fra Politik eller ikke. Det er Spørgsmaalet, og det er derover, at Klagerne ere fremkomne. Klagen har ikke været den, at vedkommende Forstander har været ivrig i en eller anden politisk Retning udenfor Skolen ved Valgmøder eller andre politiske Møder, men Klagen har været den, at der har været ført Politik ind i selve Skolen, og en saadan Klage har man endnu aldrig hørt — i det Mindste har jeg aldrig hørt det — overfor vedkommende Universitetsprofessorer, som her ere omtalte. Jeg skal ikke bedømme, hvorvidt disse Klager ikke kunne være overdrevne, men paa den anden Side har jeg et bestemt Indtryk af, at ganske uberettigede have de heller ikke været. Som sagt jeg mener, at hvor uheldigt jeg end vil erkjende det for at være, at Folkehøiskolerne ere blevne, som jeg før udtrykte mig, et Stridens Væbne imellem de to Thing, maa jeg mene, at det at fordele Skylden paa den Maade, at man siger, at det kun er uberettigede Angreb, der have fremført dette uheldige Forhold, det tror jeg ikke er rigtigt, jeg vil endog tillade mig bestemt at benegte det. Der har ogsaa været Skyld fra Folkehøiskolernes Side, og det kan jeg saa meget mere sige, som jeg bestemt maa hævde, at det har været Regjeringens bestemte Pligt at udelukke visse af Folkehøiskolerne fra Anerkjendelse. Det kan ikke undgaa; naar

en Høiskoleforstander gaar saa vidt, at han demonstrerer paa en saadan Maade, at han negter Skatter eller endog gaar saa vidt, at han gaar ind i en Riffelforening, Foreninger, som efter Regjeringens Mening fra en lille og forholdsvis uskyldig Begyndelse let kunde være gaaet over til noget Værre, til en ligefrem oprørsk Bevægelse i Landet, saa vil man forstaa, at det maatte være Regjeringens ubetingede Pligt at udelukke den Høiskole, der var styret af en saadan Mand. Nu kan man sige, at Regjeringen har en feil Opfattelse, at Regjeringen ikke havde Ret til at opkræve Skatter, at Regjeringens Opfattelse af Riffelforeningerne var latterlig, at den var hel gal, ganske som man vil; men Regjeringen havde den Opfattelse, at den havde Ret til at gjøre, hvad den gjorde, da de to Thing ikke kunde blive enige, at udstede en provisorisk Finantslov, i Henhold til hvilken Skatterne kunde opkræves, og Regjeringen var af den Overbevisning, at der kunde være Fare for oprørsk Bevægelse her i Landet ved Oprettelse af Riffelringe, og man maa altsaa indrømme, at det var Regjeringens Pligt at tage Konsekvenserne ogsaa paa dette lille Punkt og udelukke de omtalte Folkehøiskoler. Nu ere Gud ske Lov disse Tider forbi, der er jo kommet betydelig mere Ro rundt omkring over Landet, og særlig ere disse Riffelhistorier jo saa nogenlunde færdige. Det kunde derfor være meget rimeligt at tage under noie Overveelse, om ikke de udelukkede Folkehøiskoler, saa hurtig ske kunde, atter burde anerkjendes. Der er allerede flere af dem, der have været udelukkede, der igjen ere blevne anerkjendte, og der er ikke Tvivl om, at flere af dem, som i den senere Tid have indgivet Ansøgning om atter at blive anerkjendte, ogsaa ville blive det. Derimod kan jeg ikke lige overfor den Opfordring, der er kommen om nu at faste et Slør over det Hele, over Alt, hvad der er passeret, og anerkjende dem Allesammen, Love, at jeg vil gjøre det; der er ganske vist enkelte blandt Forstanderne, der have stillet sig paa en saadan Maade, at det er umuligt at gjøre det. Hermed tror jeg at være færdig med Endringsforslagene, og har da kun et Par Bemærkninger at gjøre endnu. Jeg er ganske enig i den Betingelse, som Udvalget har stillet for Bevillingen til den historiske Samling i Randers. Der er nemlig forlangt 5,000 Kr., og Udvalget har stillet den Betingelse, at de ikke skulle ydes, hvis det ikke skulde lykkes at bevare den gamle Latinskolebygning i Randers. Jeg er i alt Fald ganske enig deri for i Klar, thi man maa jo lægge Mærke til, at den Forening, som beder om